Láthatás

Jusqu'à la garde – francia, 2017. Rendezte és írta: **Xavier Legrand**. Kép: **Marie Doller**. Szereplők: **Léa Drucker** (Miriam), **Denis Ménochet** (Antoine), **Thomas Gioria** (Julien), **Mathilde Auneveux** (Joséphine). Gyártó: **KG Productions**. Forgalmazó: **Mozinet**. *Feliratos.* 93 perc.

Levegőtlen tárgyalóterem, a morózus szülők helyett az ügyvédek beszélnek. Kapjon láthatási jogot az apa? Van alapja a vádaknak, miszerint erőszakos a családfő, vagy csak a házasságából menekülő anya nevelte olyan hatásosan ellene a gyerekeit, hogy már ők sem akarnak találkozni vele? A *Láthatás* eleinte hatásosan bizonytalanít el afelől, hogy ki a rosszfiú – ha van egyáltalán – ebben a válásban, mert Xavier Legrand épp ezen a kerülőúton haladva tudja felfejteni a családon belüli erőszak valódi természetét, és figyelmeztetni rá, hogy ami kívülről eldönthetetlen patthelyzetnek tűnik, azt belülről lázas, fojtogató szorongásként éli meg az áldozat. Legrand már-már elviselhetetlenül feszült jelenetekben forgatja le a *Kramer Kramer ellen* antitézisét, amikor szép lassan felfedi az antagonistáját, majd fel is vázolja a magát áldozatnak látó és láttató, érzelmekkel és az erőszak ígéretével egyaránt zsaroló ember karakterrajzát.

Kétségtelen, hogy a film legfeltűnőbb erénye a kifinomult, sosem túlzó színészi játék, a gyerekszínészként indult Legrand pedig még a *Floridai álom* Oscar-jelölt tehetségénél, Brooklynn Prince-énél is érzékenyebb alakítást hív elő a másfél órát – hitelesen(!) – végigsíró kisfiúból, az elsőfilmes Thomas Gioriából. De a *Láthatást* nem véletlenül díjazták tavaly Ezüst Oroszlánnal Velencében: a látszólag eszköztelen film valójában dramaturgiai mestermunka, olyasmi, amit a Dardenne fivérek forgatnának, ha felfedeznék a bennük élő Hitchcock-rajongót. Kísérőzenét nem hallunk, mert nincs, ami megszépítené ezt a klausztrofób történetet, a szereplőket mindenhova követő, hosszú és naturalista beállítások pedig azt sulykolják, hogy a családon belüli erőszak ördögi köréből pokolian nehéz kiszakadni, hiába menekül előle az ember. Ezt húzza alá a folyamatosan gyülemlő félelem, a boldog pillanatokat váratlanul felzabáló pánik, és ezt pácolja csatakos suspense-be a *Ragyogás* fürdőszoba-jelenetének eddigi talán legfeszültebb átdolgozása is a finálában. A *Láthatás* egy feldúlt, érzelmi alapú vádirat, amit lehetetlen kiradírozni az emlékezetünkből.

SOÓS TAMÁS DÉNES

Mrs. Hyde

Madame Hyde – francia, 2017. Rendezte és írta: **Serge Bozon**. Kép: **Céline Bozon**. Zene: **Benjamin Esdraffo**. Szereplők: **Isabelle Huppert** (Marie), **Romain Duris** (Iskolaigazgató), **José Garcia** (Pierre), **Adda Senani** (Malik). Gyártó: **Les Films Pelléas**. Forgalmazó: **Cirko Film**. *Feliratos.* 95 perc.

Serge Bozon rendező és Isabelle Huppert a 2013-as *Tip Top* után ismét egy furcsa hangulatú, közös vígjátékot hozott tető alá, mely a legkevésbé sem aknázza ki a színésznő zsenialitását, bár az egyébként meglehetősen gyenge film legnagyobb fegyverténye még így is a színésznő játéka. A Robert Louis Stevenson regényét (*Dr. Jekyll és Mr. Hyde különös esete*) inkább csak referenciapontként használó, semmint adaptáló történetben Huppert egy rossz hírű párizsi szakközépiskola enervált és tehetségtelen fizikatanárát alakítja, aki egy villámcsapás hatására különös (át)változásokon megy át. A narratíva elsősorban a tanárfilm jellem- és karrierfejlődési sémáját követi, de ahogy Madame Géquil egyre kompetensebb oktatóvá és magabiztosabb személyiséggé válik, és szárnyai alá veszi a lázadó tanítványt, Malikot, úgy válik a címben jelzett misztikus alteregó is egyre ádázabbá. Bár a

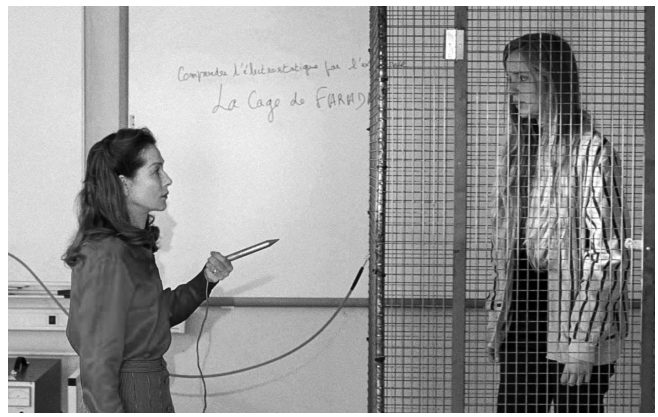

film csak lazán utal a 19. századi eredetire és megjelennek a Jekyll és Hyde-történetek elemei, a rendező elsősorban a francia oktatásról kíván szólni, rendhagyó iskolafilmet készít. Az abszurd és eklektikus *farce* bizarr stílusa – a geometrikus elemekkel telepakolt vizuális világgal és a „problémás osztály" szociokulturális látképével – semlegesíti az alaptörténetben lévő horrort. A bizonytalan, mentálisan is instabil, mindig önmaga árnyékában létező tanárnő karaktere az egyetlen, amely összefogja a műfaj- és stílusbeli kavalkádot, ám átváltozásai nem engednek teret valódi nagy ívű színészi átalakulásoknak, inkább csak szürreális epizódok. Így aztán a kemény, individualista és intellektuális hősnőkből jeleskedő Huppert kissé semmitmondó alakítása sem tudja megmenteni a *Mrs. Hyde*-ot.

KOVÁCS KATA

Sztálin halála

The Death of Stalin – amerikai, 2017. Rendezte: **Armando Ianucci**. Írta: **Fabien Nury**. Kép: **Zac Nicholson**. Zene: **Christopher Willis**. Szereplők: **Andrea Riseborough** (Szvetlana), **Jason Isaacs** (Zsukov), **Olga Kurylenko** (Maria), **Steve Buscemi** (Hruscsov), **Rupert Friend** (Vaszilij). Gyártó: **Main Journey / TitleMedia / Free Range Films**. Forgalmazó: **ADS Service**. *Feliratos*. 106 perc.

Ha egy politikai szatíra kiveri az illetékes szerveknél a biztosítékot, biztosak lehetünk benne, hogy az alkotók célba találtak. Bár az orosz hatóságok a Sztálin halála utáni zavaros idők ironikus továbbgondolásával kapcsolatban oroszellenességet emlegettek, az érzékeny reakciók oka nyilván más. *Az alelnök* zseniális szériájával világhírűvé vált Armando Iannucci korábban már többször bizonyította, tökéletesen átlátja a politika működését és képes hatásosan karikírozni

a hatalom abszurd logikáját.

A képlet most annyiban módosul, hogy az író-rendező a parlamentáris demokrácia fiktív figurái helyett a történelemhez nyúl, ráadásul rögtön egy szörnyű diktatúra mélyére ereszkedve mesél a rendszer mély romlottságáról. Ha valaki fellapozza a történelemkönyveket, a szovjet generalisszimusz agyvérzésének és utódlásának körülményei már önmagukban annyira bizarrak, hogy az alkotóknak túl sokat nem is kellett hozzáköltenüik a morbid parabolájukhoz. Nem az elnyomás és a terror borzalmas korszakából születik vicc, hanem a görcsös hatalomvágyból és az alattomos manipulációkból, ami a sztálini ötvenes évek kontextusában dermesztően groteszk látleletet eredményez. Az áhított csúcsra vezető út lelketlen taktikázással és hitvány megalkuvásokkal van kikövezve, a ránk váró fordulatoknál csak a figurák aljasságai vérfagyasztóbbak. Iannucci a vaskosabb kontraszt kedvéért szemet gyönyörködtető környezetbe helyezi az aljas játszmát, a sztori őrült tempót diktál és fantasztikus színészgárda szórja a poénokat. A szurokfekete bohózat hatalmas fegyverténye, hogy a rettenet képébe röhögve leplezi le a paranoia és szervilizmus kínos ellentmondásait. Nemcsak rendkívül szórakoztató, de példaértékű az alkotói hozzáállás, mert minél elnyomóbb a hatalom, annál kevésbé tudja elviselni, ha kigúnyolják. A nevetés ugyanis mindig oldja a félelmet.

HUBER ZOLTÁN

Ősember

Early Man – brit, 2018. Rendezte: **Nick Park**. Írta: **Mark Burton** és **James Higginson**. Kép: **Dave Alex Riddett**. Zene: **Tom Howe** és **Harry Gregson-Williams**. Gyártó: **Aardman Animations**. Forgalmazó: **Mozinet**. *Szinkronizált*. 89 perc.

Miután a stoptrükkös gyurmaanimációra felesküdött brit Aardman stúdió és a Dreamworks útjai 2006-ban elváltak, az amerikaiak magukkal vitték a közösen fejlesztett ősemberes filmtervet, és meg is valósították (*Croodék*, 2013). Az ötletet Nick Parkék sem tudták elengedni, és elkészítették saját verziójukat, amelyet nehéz nem egyfajta szakmai manifesztumként értelmezni. Az *Ősember* egy *elszigetelten* élő, kicsi, de összetartó törzs története, akik a bronzkor hajnalán is még kőkorszaki eszközökkel próbálnak boldogulni. Életterüket, az erdőt az új rend bronzbányász gépei foglalják el, és csak akkor van esélyük a túlélésre, ha elsajátítják a hódítók kedvenc játékát (a futballt), és a saját pályájukon verik meg őket. A szabályokat még csak most tanulják, de erőt merítenek abból a tényből, hogy a játék ősi verzióját, amit az új civilizáció képviselői továbbfejlesztettek, annak idején az ő törzsük találta ki. Győzelemre ezzel együtt is csak annyira esélyük van, mint egy bristoli stop-motion stúdiónak a CGI-animáció hollywoodi monstrumaival szemben.

A gyurmafigurák elnagyoltsága a *Csibefutam*ban vagy a *Wallace & Gromit*-történetekben sem csorbította a filmek élvezeti értékét, sőt csak fokozta azt, ezúttal pedig még a témához és a megidézett történelmi periódushoz is passzol a darabos stílus. A sztori ugyanakkor már kevésbé szellemes – hiába lehet akár még egy Brexit-allegóriát is belelátni –, a forgatókönyv a sorsdöntő meccsre kihegyezett sportfilmek rég elkoptatott dramaturgiáját követi, a többnyire szóviccekre támaszkodó verbális humor színvonala pedig elmarad a képi gegekétől. Az *Ősember* emiatt jobban hasonlít a konkurens Dreamworks vagy Pixar produkcióira, mint bármelyik korábbi Aardman-film, de azért még így is maradt benne bőven a kézműves stop-motion sajátos bájából.

BASKI SÁNDOR

Az útvesztő: Halálkúra

Maze Runner: The Death Cure – amerikai, 2018. Rendezte: **Wes Ball**. Írta: **James Dashner** regényéből **T.S. Nowlin**. Kép: **Pados Gyula**. Zene: **John Paesano**. Szereplők: **Dylan O'Brien** (Thomas), **Kyle Scodelario** (Teresa), Thomas **Brodie-Sangster** (Newt), **Patricia Clarkson** (Paige), **Ki Long Lee** (Minho). Gyártó: **20th Century Fox / Gotham Group**. Forgalmazó: **Fórum Hungary**. *Szinkronizált*. 142 perc.

A *young adult* disztópiák hullámának érdektelen és megkésett sereghajtója *Az útvesztő*-trilógia záró darabja. Az első két film alapján semmi különösebben figyelemreméltót nem lehetett várni tőle, ez a lelketlen akciójeleneteket halmozó csinn-bumm cirkusz ugyanakkor olyan szélsőségesen figyelmen kívül hagyja a történetben dolgozó morális feszültséget, hogy akaratlanul mégis egy attitűd és a gyártósor kritikájává válik.

Az előző részekben megismert kamaszok teste stresszt kitéve olyan enzimet termel, amiből kinyerhető az emberiséget fenyegető vírus ellenszere, ezért a Veszett nevű kutatószervezet halálos útvesztőkben tanulmányozza őket. Thomas vezetésével a fiúk kijutnak, odakint viszont a fertőzöttek és az egészségesek egyaránt veszélyesek rájuk. Az idei *Halálkúra* nem firtatja, hogy míg a Veszett módszerei etikailag abszolút kifogásolhatóak, Thomast is csak a saját és barátai túlélése érdekli, hiába függ tőlük az emberi faj megmentésének lehetősége. Az olyan rendszerbomlasztó, önfeláldozásra kész YA-hősökhöz képest, mint Katniss (*Éhezők viadala*) vagy Tris (*A beavatott*), akik egyre nagyobb közösségért állnak ki, Thomas elvakultan önző. Tettei pedig a görög sorstragédiákat idéző csavarokkal vezetnek azokhoz a veszteségekhez, amik az egész vállalkozását megkérdőjelezik: az ábrázolása és viselkedése közti ellentét felborítja a filmet.

A trilógiát rendező Wes Ballt láthatóan nem foglalkoztatta, hogy egy potenciális antagonista, de minimum antihős elfogult nézőpontfilmjét forgatja, így a komplex problematikával teljesen ellentétes előjelű, bejáratott sablonokkal akarja elmondani a történetet, hogy a gyártók még egyet kaszáljanak a YA disztópiákon. Ez a látványos és akcióvezérelt, ám kisiklott koncepció végül már kifejezetten emlékeztet a Veszett módszereire: mindkét esetben felnőttek nyerészkednek az extrém hatásoknak kitett tiniken.

SÁNDOR ANNA

Vonat Busanba – Zombi expressz

Busanhaeng– koreai, 2016. Rendezte: **Yeon Sang-ho**. Írta: **Park Joo-suk**. Kép: **Lee Hyung-deok**. Zene: **Jang Young-gyu**. Szereplők: **Jung Yu-mi** (Seong-kyeong), **Gong Yoo** (Seok-woo), **Kim Su-an** (Su-an), **Ma Dong-seok** (Sang-hwa), **Ahn So-hee** (Jion-hee). Gyártó: **Next Entertainment World**. Forgalmazó: **Pannónia Entertainment**. *Feliratos*. 118 perc.

Általában a közlekedési eszközökön játszódó horrorfilmek egyik legfőbb erénye, hogy olcsók: egyetlen szűkös belső képes egyszerre megadni a sebesség és a kiszolgáltatottság érzetét, függetlenül attól, hogy maszkos gyilkosok portyáznak a vagonok közt vagy kígyók szabadultak el a fedélzeten. De a *Snowpiercer* apokaliptikus zakatolását zombikkal kombináló *Vonat Busanba* nem a büdzsét akarja lefaragni az utastérbe szorított öldökléssel: miközben feszültségforrásként ötletesen kihasználja a vonat belső terének adottságait (nyíló-csukódó ajtók, kúszás-mászás a csomagtartó polcon), a száguldás a kötött pályán és a katasztrófa sújtotta állomások nagytotáljai egyszerre hoznak lendületet és grandiozitást Yeon Sang-ho akcióhorrorjába.

Ugyanakkor az, hogy pár éven belül egy újabb dél-koreai blockbuster választotta helyszínéül és központi motívumául a világégés után is tovább száguldó vonatot, nem csupán a jármű adottságai és a műfaji hatáskeltő elemek viszonya felől nézve tanulságos. A *Vonat Busanba*, épphogy felskiccelt, egyértelmű társadalmi osztályokhoz sorolható karaktereivel újra egy világrend végéről beszél, amelyben a vonat adottságai visszautalnak a modernitás néhány jellemzőjére, tagoltsága megfeleltethető az osztálylétrának, száguldása pedig az ipari forradalmak utáni gyorsulás tapasztalatának. A vonatban rekedt, együttműködésre alig képes kisközösséget fenyegeti a fertőzöttek biomasszája, amely a film egyik visszatérő motívumaként szó szerint beömlik a gyenge védelmet nyújtó plexiüvegen át: belül egy fenntarthatatlan, előre rögzített szerepekre épülő rendszer, odakint a differenciálatlan, minden identitást felszámoló tömeg. Hasonlóan a közelmúlt olyan (poszt)apokaliptikus fikcióihoz, mint a *Kiéhezettek* vagy Joe Hill *Spórája*, a *Vonat Busanba* is a gyerek-motívumban látja meg a fényt az alagút végén: a vonatot ki kell siklatni, de valami talán még lehet utána.

SEPSI LÁSZLÓ

12 katona

12 Strong – amerikai, 2018. Rendezte: **Nicolai Fuglsig**. Írta: **Doug Stanton** könyvéből **Peter Craig** és **Ted Tally**. Kép: **Rasmus Videbaek**. Zene: **Lorne Balfe**. Szereplők: **Chris Hemsworth** (Mitch), **Michael Shannon** (Spencer), **Michael Pena** (Sam), **Navid Negahban** (Dostum), **Trevante Rhodes** (Milo). Gyártó: **Alcon Entertainment / Jerry Bruckenheimer Films**. Forgalmazó: **InterCom**. *Feliratos*. 130 perc.

A történészek szerint a 2001. szeptember 11-i terrortámadás történelmi traumáját lassan a 9/11 amerikai nemzeti identitást megerősítő mítoszává formálták a közel-keleti katonai akciók mellett a filmalkotók is. Ennek eredményei az olyan háborús filmek mint Kathryn Bigelow az Ószáma bin Láden ellen indított hajtóvadászatot bemutató *Zero Dark Thirty*je, Clint Eastwood Chris Kyle veteránt nemzeti hőssé emelő *Amerikai mesterlövész*e, és a háborús fotóriporter Nicolai Fuglsig első nagyjátékfilmje, a *12 katona*.

Mint Bigelow és Eastwood, úgy a *12 katona* alkotói is igaz történetet dolgoztak fel Doug Stanton *Horse Soldiers* című könyve alapján. A *12 katona* a terrortámadás után indított afganisztáni háború, az Enduring Freedom hadművelet egyik amerikai zöldsapkás elit alakulatának, az ODA 595 lóháton lebonyolított villámgyors akciójáról mesél: a csapat mindössze három hét alatt elfoglalta a tálibokról Mazár-e Sarif városát. A történet potenciálisan érdekes, mert két főszereplője, a zöldsapkásokat vezető Mark Nutsch (a filmben Mitch) és a nekik segítő tálibellenes afgán hadúr, későbbi alelnök Abdul Rashid Dostum között a valóságban is tartós barátság szövődött. Azonban Nicolai Fuglsig filmje csak külsőségeiben realista, karakterei és perspektívája miatt inkább John Wayne *Zöldsapkások*jához hasonló modern lovassági western, mely sztereotip módon nemes vagy primitív vademberként ábrázolja az „őslakosokat", és elkeni azt a problémát, hogy Dostum a nyolcvanas években még az amerikaiak által támogatott mudzsahid lázadók ellen harcolt. Nicolai Fuglsig műve sajnos nem több átlagos háborús kalandfilmnél, amely ugyan az ODA 595 veteránjai előtt akar tisztelegni, ám történelmi tények mögé bújva egyoldalúan mutatja be az Egyesült Államok és a Közel-Kelet viszonyát, illetve a terrorizmus ellen folytatott túlkapásokkal teli küzdelmet.

BENKE ATTILA

A szabadság ötven árnyalata

Fifty Shades Freed – amerikai, 2018. Rendezte: **James Foley**. Írta: E. L. **James** regényéből **Niall Leonard**. Kép: **John Schwartzman**. Zene: **Danny Elfman**. Szereplők: **Dakota Johnson** (Ana), **Jamie Dornan** (Christian), **Eric Johnson** (Hyde), **Kim Basinger** (Elena), **Luke Grimes** (Elliot). Gyártó: **Perfect World Pictures / Michael De Luca Productions**. Forgalmazó: **UIP-Duna Film**. *Szinkronizált*. 106 perc.

Befejező részéhez érkezett az *Ötven árnyalat*-trilógia, amelynél több megvetést és lesajnálást valószínűleg egyetlen hollywoodi franchise sem érdemelt ki az elmúlt években – az írónőn kívül talán még a közreműködők is pironkodnak, ha szóba kerül részvételük. Az első részt jegyző Sam Taylor-Wood távozása után az elsősorban thrillereket jegyző James Foley került a rendezői székbe, aki a második és a harmadik részt egyszerre forgatta le, így a két film között jóval erősebb a kapocs is, mind tartalmi, mind stiláris szempontból. Talán még a legnagyobb rajongók is kénytelenek beismerni, hogy E. L. James regényének egyetlen igazán érdekes vonatkozása a szado-mazo kapcsolat szerepeltetése, ám ahogy ennek problematikussága szinte egy csapásra megoldódik hőseink között, történetük végképp nem lesz semmivel sem több, mint egy felettébb hosszan és érdektelenül elmesélt lányregény – hiába kerülnek elő korábbi szeretők, vagy épp a szexualitás fortélyait egykor kitanító illető. Így aztán a záró két film sem lesz több egy négy órán keresztül tartó civakodásnál, és ostoba vádaskodásokkal tarkított féltékenységi jelenetek már-már szabadon variálható füzéreinél, amelyek közé időnként egy-egy érzékinek szánt erotikus jelenet ékelődik, ám a merészként hirdetett szándék ellenére olyan visszafogott és szemérmes ábrázolással, ami már a 80-as években is megmosolyogtatóan konzervatívnak számított volna. A lényegében melodrámai eseménysort a szexuális izgalom ábrázolása mellett a thriller feszültségével is megpróbálják dúsítani a készítők, és a zsánerben évtizedek óta dolgozó Foley szerződtetését is nyilvánvalóan ez indokolta elsősorban, ám az előző filmben már ügyetlenül felvezetett cselekményszálak teljességgel nélkülözik a műfaj alapvető szükségleteit is, miközben olyan idegenül és véletlenszerűen lógnak ki a film szövetéből, mint a szerpentinek egy estélyi ruhán.

FEKETE TAMÁS

A hűséges

Le fidèle – francia-belga, 2017. Rendezte: **Michaël R. Roskam**. Írta: **Thomas Bidegain** és **Noé Debré**. Kép: **Nicolas Karakatsanis**. Zene: **Raf Keunen**. Szereplők: **Matthias Schoenaerts** (Gigi), **Adèle Exarchopoulos** (Bibi), **Eric De Staercke** (Freddy), **Jean-Benoît Ugeux** (Serge), **Nabil Missoumi** (Younes). Gyártó: **Savage Film / Stone Angels**. Forgalmazó: **Vertigo Média**. *Feliratos.* 130 perc.

Michaël R. Roskam legújabb filmje tulajdonképpen mindent tartalmaz, amit egy izgi mozitól elvár az ember: van benne szexi szerelmespár, csók és könny, akciók, száguldások, menő autók. Ha valamiért, hát ezekért igazán jár neki a dicsőség, manapság nagyvásznon ritkán láthatók ezek a látványosságok ilyen mennyiségben és viszonylag ízlésesen halmozva. A film főhőse két jobb sorsra érdemes szerelmes – Gigi a gazdag, sármos bankrabló és Bibi, az autóversenyző a felső tízezerből. Szenvedélyes kapcsolatukat először Gigi bűnöző életvitelével kapcsolatos titkolózásai, majd az „utolsó nagy buli" utáni kötelező lebukás és annak következményei teszik próbára, minek következtében, lassan minden tönkremegy és elrohad körülöttük, kudarcaik felemésztik őket is. Roskam mindezt két külön fejezetben bontja ki – a boldogság periódusa és maga az izgalmas *heist* a férfi szemszögéből bomlik ki, míg a Bibinek szánt második rész a film felétől szenvedéssel és borongós tónusokkal teli.

Ha a történet alapján esetleg 80-as évek szaftosan melodramatikus akciófilmjei jutnának valaki eszébe, nem téved nagyot, Roskam bevallottan megszállott Michael Mann-rajongó. Úgy tetszik megpróbálta kedvenc rendezője fordulatait a belga táj barnálló szürkeségébe és az európaibb konvenciók felé tolni: nem annyira az akciók vagy a kiélezett összecsapások precíz kidolgozására koncentrál, sokkal inkább az emberi kapcsolatok és lelkek megroppanását vizslatja. Nagy kockázatot vállal ezzel, igen rizikós dolog egy filmet ilyen bátran elfelezni és az izgalmas bűnügyi sztorit frusztráló és könnyfakasztó melodrámába fordítani. A figurák azonban szerencsére szerethetők és képesek a kínlódásaik közepette is szimpátiát kiváltani a nézőből, a rendező mindkét fronton pazarul épít feszültséget, a film látványvilága is kidolgozott. Érthető viszont a mű körüli esetleges fanyalgás, nem mindenki vevő erre a két összeboronált műfajra, sem a hirtelen hangulatváltozásokra.

ALFÖLDI NÓRA

Fekete Párduc

Black Panther – amerikai, 2018. Rendezte: **Ryan Coogler**. Írta: Joe **Robert Cole**. Kép: **Rachel Morrison**. Zene: **Ludwig Göransson**. Szereplők: **Chadwick Boseman** (T'Chalia), **Michael B. Jordan** (Stevens), **Lupita Nyongo** (Nakia), **Martin Freeman** (Ross), **Danai Gurira** (Okoye). Gyártó: **Marvel Studios**. Forgalmazó: **Fórum Hungary**. *Szinkronizált.* 134 perc.

Nem a legfrissebb Marvel-adaptáció az első fekete szuperhősfilm, de a hatalmas közönségréteget megszólítani képes fősodorban most kaptak először teret napjaink fekete polgárjogi törekvései, a Black Lives Matter mozgalom jelmondatai és eredményei. Ez pedig akkor is értékes filmmé tenné a *Fekete Párduc*ot, ha egyébiránt teljesen elhibázott, vagy inkább, ami a Marvel-termés átlagára jellemző, középszerű és unalmas produkció lenne. Ennél azonban Ryan Coogler tehetségesebb rendező, és most kellő szabadságot is kapott.

Amíg a sikeres *Penge* sorozat a félvámpírlét idegenségére fordította le a fekete bőrszín kódjait, az óvatos társadalomkritikával próbálkozó, 1993-as *Meteorember* pedig eltűnt a süllyesztőben, addig a *Fekete Párduc*ra borítékolhatóan sokan fognak figyelni.

Magyar nézőként kissé úgy érezhetjük, távol maradunk a történet valódi jelentőségétől, de ha nem is érezzük a bőrünkön, azért megértjük, hogy ez a film erőt adhat rengeteg afroamerikai gyereknek, akik eddig a hófehér Thor, Amerika kapitány vagy Pókember kalandjaiba élhették bele magukat. Coogler előző filmjében, a *Creed*ben is egy fehér mítosz, a Rocky-történet átszínezésével kísérletezett, a Stan Lee és Jack Kirby által a 60-as évek közepén kitalált afrikai szuperhős tehát tökéletesen illik szerzői szándékaihoz. A cselekmény az üzembiztos Marvel-elődökét idézi, a díszletvilág impozáns – bár nyilván gátlástalanul kutyulja össze egy rakás afrikai ország vizuális kultúráját –, a lényeg viszont a fekete büszkeség, amely a sokszor látott, de ma is átélhető, Martin Luther King és Malcolm X szembenállásával kirajzolható konfliktuson keresztül jelenik meg. A *Fekete Párduc* a béke filmje, a saját határait tágító Marvel-széria népszerűségét tekintve pedig jó okunk van azt gondolni, hogy az efféle filmeknek valóban lehet némi társadalomgyógyító ereje.

KRÁNICZ BENCE